Luka 1,57-80

Propovijed: **Zvijezda odozgor** 2022.

napisao: Danijel Dragaš

UVOD

1. Dobar dan svima i dobrodošli natrag u Biblijsku perspektivu.

Danas nastavljamo naše proučavanje Evanđelja po Luki. Pred nama je događaj Ivanova rođenja, trenutak kada Zaharija ponovno progovara i hvalospjev kojim slavi Boga. Kroz ovaj tekst vidjet ćemo kako se nastavlja ispunjavati ono što je Bog unaprijed najavio i što nam Zaharija želi poručiti svojim riječima.

Ali prije nego što nastavimo, želim se kratko vratiti na neka pitanja koja sam postavio u prethodnoj propovijedi. Kada sam pitao hoće li Božje kraljevstvo biti u Vatikanu, u Rusiji ili u Americi, želim pojasniti da nisam tvrdio kako te kršćanske tradicije službeno naučavaju da će se Božje kraljevstvo nalaziti upravo na tim mjestima.

Svjestan sam da one svoje razumijevanje Božjeg kraljevstva temelje na vlastitim tumačenjima biblijskih obećanja i da ispunjenje tih obećanja povezuju s Kristom, Izraelom i Crkvom. Međutim, moja pitanja imala su drugu namjeru.

1.1. Htio sam skrenuti pozornost na nešto što možemo vidjeti kada promatramo povijest tih tradicija. Kroz stoljeća su se razvijala različita središta vjerskog autoriteta i moći, koja su se učvrstila na određenim mjestima. Zato sam postavio pitanje: što nam njihova povijest i činjenica da su upravo ondje izgradili svoja središta moći govore o njihovu razumijevanju Božjeg kraljevstva i vlastite uloge u Božjem planu?

Drugim riječima, želio sam da se zapitamo jesu li te tradicije kroz svoju povijest, svoje postupke i izgradnju vlastitih središta vjerske moći, pokazale gdje zapravo vide svoje mjesto u Božjem kraljevstvu. I želio sam da sve to razmotrimo u svjetlu cjelokupne biblijske priče.

Dobro.

1.2. Sada se kratko podsjetimo na ono o čemu smo govorili u prošloj propovijedi.

U prvom dijelu propovijedi govorili smo o tome kako oni koji se boje Boga trebaju gledati na mišljenje drugih ljudi. Vidjeli smo da je Isusu bilo važnije što misli njegov Otac nego što o njemu misle ljudi. Zato sam postavio pitanje čije je mišljenje nama važnije — Božje ili ljudsko. Također smo razmatrali kako nam upoznavanje Isusa i Njegova učenja pomaže bolje razumjeti Boga Oca i način na koji trebamo živjeti.

Zatim smo se vratili Marijinu hvalospjevu i njezinim riječima o Božjoj vjernosti obećanjima koja je dao Izraelu. Razmatrali smo kako se Božja obećanja, od Abrahama preko Mojsija do Davida, povezuju u jednu cjelinu i kako nam pomažu razumjeti ono što Bog namjerava učiniti kroz budućega Kralja.

1.3. U drugom dijelu propovijedi postavio sam pitanje: čije je Božje kraljevstvo? Govorio sam o odnosu između Izraela, Krista i Crkve te o tome zašto je važno Stari i Novi zavjet promatrati kao dijelove jedne biblijske priče. Također sam objasnio kako sam, proučavajući Pismo, počeo preispitivati vlastito razumijevanje Božjeg plana i ono što sam naslijedio kroz svoju kršćansku tradiciju.

Na kraju sam iznio svoj zaključak: Božje kraljevstvo ne pripada nijednoj kršćanskoj tradiciji, nego Bogu i njegovu Sinu, Isusu Kristu. Zato smatram da je važno ono u što vjerujemo provjeravati u svjetlu Pisma i biti spremni preispitati vlastita uvjerenja.

Dobro. Sada možemo ići sa novim događajem.

1.4. Prije nego što pročitamo tekst, želim vam samo kratko objasniti kako ćemo ga danas proučavati.

Ovaj put podijelit ćemo ga u dva dijela. Najprije ćemo čitati o Ivanovu rođenju, o tome kako je dobio ime i kako je njegov otac Zaharija ponovno progovorio. Nakon toga prijeći ćemo na Zaharijin hvalospjev.

Dakle, riječ je o dva dijela istoga događaja, ali ćemo ih čitati i proučavati odvojeno kako bismo se svakome mogli posebno posvetiti.

IVAN KRSTITELJ JE TU

2. Dobro. Prvu današnju temu sam nazvao: „Ivan Krstitelj je tu“.

Pročitajmo zajedno (Luku 1,57-66)

Marija ostade s Elizabetom oko tri mjeseca; zatim se vrati doma. A Elizabeti dođe vrijeme porođaja. Kad njezini susjedi i rodbina doznaše da joj je Gospodin iskazao veliko milosrđe, radovali su se s njom. Osmoga dana oni dođoše da obrežu dijete. Htjedoše ga po njegovu ocu nazvati Zaharijom, ali majka njegova reče: „Ne! Naprotiv, neka se zove Ivan!“ Odvratiše joj: „Pa nema nikoga od tvoje rodbine koji se zove tim imenom!“ Znakovima upitaju oca njegova kako bi htio da se dijete zove. On zatraži pločicu i napisa: „Ivan mu je ime!“ Svi se tome začudiše. U isti čas otvoriše

mu se usta, a jezik mu se razriješi, te je govorio i hvalio Boga. I strah spopade njihove susjede. I u svemu su se gorskom kraju judejskom propovijedali svi ti događaji. A svi koji su ih čuli smjestiše ih sebi u srce i rekoše: „ Što će, dakle, biti ovo dijete?“ I, doista, ruka Gospodnja bijaše s njim.

Znamo iz prijašnjeg teksta da je Elizabeta skrivala svoju trudnoću neko vrijeme, ali sada odlučuje podijeliti tu radost sa svima[1].

2.1. Dobro. U (Luki 1,59) dalje čitamo:

Osmoga dana oni dođoše da obrežu dijete. Htjedoše ga po njegovu ocu nazvati Zaharijom.

2.2. To je bilo u skladu s tadašnjom židovskom praksom. Osmoga dana dječaci su se obrezivali, kako je Bog zapovjedio Abrahamu i kako je poslije potvrđeno Mojsijevim zakonom[2].

A čini se da se u nekim slučajevima upravo uz obrezivanje povezivalo i davanje imena djetetu[3].

Zato su prisutni očekivali da će dječak dobiti ime po ocu, Zahariji, što je bilo povezano s obiteljskom tradicijom imenovanja.

Dobro.

2.3. Nastavimo dalje, u (Luki 1,60-64) čitamo:

Ali majka njegova reče: „Ne! Naprotiv, neka se zove Ivan!“ Odvratiše joj: „Pa nema nikoga od tvoje rodbine koji se zove tim imenom!“ Znakovima upitaju oca njegova kako bi htio da se dijete zove. On zatraži pločicu i napisa: „Ivan mu je ime!“ Svi se tome začudiše. U isti čas otvoriše mu se usta, a jezik mu se razriješi, te je govorio i hvalio Boga.

2.4. Ovdje vidimo koliko su ljudi bili iznenađeni Elizabetinim odgovorom. Bilo im je potpuno prirodno očekivati da će dijete dobiti ime po nekom od članova obitelji, kao što je to očito bio običaj u njihovoj kulturi. Zato joj odgovaraju: „Pa nema nikoga od tvoje rodbine koji se zove tim imenom!“

Kao ljudi, naviknuti smo na određene običaje i obrasce koji se prenose kroz naše obitelji, naše kulture i naše živote. Oni su dio našeg odrastanja i načina na koji razumijemo svijet oko sebe.

Upravo zbog tih običaja i obrazaca, potpuno je razumljivo da su ljudi koji su se ondje okupili, nakon što su čuli da Elizabeta želi djetetu dati ime Ivan, potražili potvrdu od samoga Zaharije. I kada su njega pitali, on je potvrdio Elizabetine riječi.

ZAVJESA SE POVUKLA

3. Dobro. Slijedeću temu sam nazvao: „Zavjesa se povukla“.

U (Luki 1,65–66) čitamo:

I strah spopade njihove susjede. I u svemu su se gorskom kraju judejskom propovijedali svi ti događaji. A svi koji su ih čuli smjestiše ih sebi u srce i rekoše: ‘Što će, dakle, biti ovo dijete?’ I,

[1] Luka 1,24–25

[2] Postanak 17,10–12; Levitski zakonik 12,3

[3] Luka 2,21

doista, ruka Gospodnja bijaše s njim.

3.1. Pogledajmo malo bolje reakciju ljudi na ove događaje. Susjede je obuzeo strah, vijest o svemu što se dogodilo proširila se judejskim gorjem, a oni koji su to čuli počeli su razmišljati o tome što će biti s tim djetetom.

Zašto su ljudi tako reagirali? Zašto su događaji oko Ivanova rođenja izazvali toliko straha, čuđenja i pitanja?

3.2. Prije nego što pokušam odgovoriti na to pitanje, želim zastati i razmotriti nešto šire. Mislim da će nam to pomoći da bolje razumijemo njihovu reakciju. Drugim riječima, želim da se najprije zapitamo ovo: kako mi zapravo razumijemo Božje djelovanje kroz ljudsku povijest?

Kroz odrastanje, filmove i našu crkvenu tradiciju često smo naučeni vjerovati da je Biblija puna čudesa i da se u njoj nadnaravne stvari događaju gotovo neprestano.

Ali je li to stvarno tako? Vjerujem da nije.

3.3. Ako pogledamo biblijski izvještaj kao cjelinu, vidjet ćemo da postoje određena razdoblja i ključni trenuci ljudske povijesti u kojima je Bog odlučio djelovati na poseban, nadnaravan i javno prepoznatljiv način.

Jedan od takvih trenutaka bio je potop u vrijeme Noe, kada je Bog izravno intervenirao u ljudsku povijest[4].

Drugi je bio izlazak iz Egipta kroz Mojsija, kada je Bog svojim djelima pokazao da je upravo On Gospodar i da ima vlast nad svim što je stvorio[5].

Zatim imamo vrijeme proroka Ilije, kada je Bog na poseban način pokazao svoju moć i potvrdio da je On jedini pravi Bog[6].

I naposljetku, imamo dolazak Isusa Krista i djelovanje apostola, kada je Bog ponovno na izvanredan način djelovao kroz čudesa i znakove.

3.4. Ono što želim posebno naglasiti jest da ti događaji nisu bili ograničeni samo na pojedince ili na jednu obitelj. Imali su mnogo širi doseg. Uključivali su čitave narode i ostavljali trag u povijesti čovječanstva.

Uzmimo za primjer izlazak iz Egipta. Bog nije djelovao samo u životima Mojsija i izraelskog naroda. Njegova djela odjeknula su i među drugim narodima.

Sjetimo se samo kako Rahaba u knjizi Jošue govori o onome što su stanovnici Jerihona čuli o Božjim djelima u Egiptu[7].

Isto tako, u vrijeme proroka Ilije Božje djelovanje nije bilo samo privatno iskustvo pojedinaca. A kada govorimo o Isusu i apostolima, vidimo da se vijest o njihovim djelima širila daleko izvan granica Izraela. I dan danas se širi.

---

[4] Postanak 6,5–13; 7,10–24; 8,1–22; 9,8–17

[5] Izlazak 3,19–20; 7,3–5; 9,13–16; 14,13–18; 15,1–18

[6] 1. Kraljevima 18,17–39

[7] Jošua 2,8–11.24

Dakle, upravo je to jedna od važnih razlika koju ovdje želim istaknuti.

3.5. Često smo, kroz filmove s biblijskom tematikom, ali i kroz našu crkvenu tradiciju, stekli dojam da je Biblija puna čudesa i nadnaravnih događaja. Kao da su se takve stvari neprestano događale i kao da su ljudi svakodnevno svjedočili Božjim izvanrednim djelima.

3.6. Međutim, kada pažljivije pogledamo biblijsku povijest, vidimo da to nije tako. Postojali su posebni trenuci u kojima je Bog na izvanredan način djelovao i pred mnoštvom ljudi pokazao svoju moć. To se nije događalo neprestano, nego u nekoliko važnih povijesnih razdoblja. I upravo su ti događaji imali odjek ne samo među ljudima koji su im izravno svjedočili nego i među okolnim narodima.

Dakle, kada govorim o tome da je Bog povukao zavjesu, mislim upravo na takve trenutke. Na trenutke kada njegovo djelovanje više nije bilo nešto što se odvijalo samo iza zavjese, izvan pogleda većine ljudi, nego je postalo javno i vidljivo. Drugim riječima, mnoštvo ljudi moglo je svjedočiti onome što Bog čini, a vijest o tim događajima širila se i izvan granica njihova naroda.

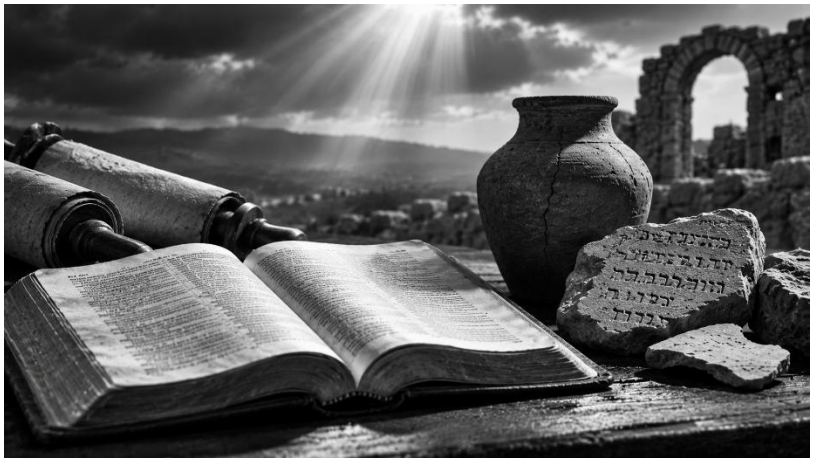
Drugim riječima, postoje trenuci u povijesti kada je Bog odlučio povući zavjesu i jasno pokazati svoju prisutnost i moć: „Ja sam Bog. Ja činim što hoću, kada hoću. Ja sam Gospodar i znam što činim. Ja znam kamo vodim čovječanstvo i kakav plan imam.“

U takvim trenucima Božje djelovanje nije nešto što se događa samo u pozadini, nešto što pojedinac može primijetiti ili ne primijetiti. To su događaji koji ostavljaju dubok trag u ljudskoj povijesti.

I ostavili su, ja vjerujem da njihov odjek osjećamo i danas.

3.7. Dakle, imamo biblijske zapise, povijesna svjedočanstva i, u određenim slučajevima, arheološke nalaze koji nam pomažu razumjeti povijesni kontekst kada je Bog povukao zavjesu.

I ako naše srce iskreno traži Boga i ako je gladno, kako Marija kaže u svom hvalospjevu, tada ćemo ozbiljno razmotriti ono što nam Biblija govori o Bogu i njegovim djelima.

3.8. Naravno, to ne znači da Bog u drugim razdobljima nije djelovao ili da danas ne čini čudesa. Bog je kroz cijelu ljudsku povijest djelovao i nastavlja djelovati iza zavjese. On ozdravlja, spašava ljude, oprašta, mijenja srca i djeluje unutar pojedinih obitelji i života pojedinaca. Mnoga njegova djela događaju se na osobnoj i intimnoj razini, bez da mnoštvo ljudi uopće zna što se dogodilo.

Upravo zato želim napraviti razliku između Božjeg djelovanja iza zavjese i onih posebnih trenutaka u povijesti kada Bog povlači zavjesu i kada njegovo djelovanje postaje vidljivo mnoštvu ljudi i odjekuje među narodima.

3.9. Dobro, sada se vratimo vremenu Zaharije, Elizabete i Marije.

Upravo u tom razdoblju „zavjesa se na trenutak povukla“. Bog je odlučio djelovati na poseban, nadnaravan način kako bi svome narodu pokazao da ga nije napustio i da će ispuniti obećanja dana Abrahamu, Izaku i Jakovu.

Ono što se događalo oko rođenja Ivana Krstitelja nije bilo samo jedno neobično obiteljsko iskustvo. Bilo je dio nečega mnogo većega. Bog je ponovno djelovao u povijesti svoga naroda i pripremao ono što je davno obećao.

3.10. S tim rečeno, vratimo se na pitanje koje sam postavio na početku: zašto su ljudi tako reagirali?

Ljudi u ono vrijeme nisu svakodnevno svjedočili nadnaravnim događajima. Takva iskustva nisu bila dio njihove svakodnevice, kao što sam pokušao obrazložiti malo prije. Bog većinu vremena djeluje iza zavjese.

Do tada su Zaharija i Elizabeta uglavnom imali vlastito, osobno iskustvo Božjeg djelovanja. Međutim, prilikom obrezivanja djeteta dogodilo se nešto što je nadilazilo njihovo osobno svjedočanstvo. Kada je Zaharija napisao da će se dijete zvati Ivan, jezik mu se razvezao i ponovno je progovorio.

3.11. I sada je cijela okupljena zajednica mogla neposredno svjedočiti Božjem djelovanju.

Sada se pred očima okupljenih dogodilo nešto što je potvrdilo sve ono o čemu su im Zaharija i Elizabeta dotad svjedočili. Drugim riječima, kada je Zaharija ponovno progovorio, ljudi su pred sobom imali potvrdu da ono što su im njih dvoje govorili nije bila samo priča. Sada su se i sami

mogli uvjeriti da Bog doista djeluje.

Zato ne čudi što je među prisutnima zavladao strah i što su se počeli pitati: „Što će, dakle, biti ovo dijete?“

3.12. Ali mislim da njihov strah nije bio povezan samo s onime čemu su upravo svjedočili. Vjerujem da je bio povezan i s nečim drugim. S pitanjem koje se sada, možda prvi put tako ozbiljno, postavilo pred njihovu savjest.

Vjerujem da je njihova savjest sada pred njih postavljala pitanja: Hoće li s vremenom sve to jednostavno izblijedjeti iz vaših sjećanja? Hoćete li nastaviti živjeti kao i prije, kao da se ništa posebno nije dogodilo? Ili ćete ozbiljno razmisliti o onome čemu ste svjedočili i dopustiti da to promijeni način na koji gledate na vlastiti život i ono što dolazi?

Vjerujem da je upravo tu ležao jedan od razloga njihova straha. Odjednom su se suočili sa stvarnošću koju više nisu mogli jednostavno zaobići ili zanemariti.

Dobro.

3.13. Prije nego što završimo ovaj prvi dio, želim još nešto podijeliti s vama.

Mislim da je njihov strah u takvom trenutku bio sasvim prirodna reakcija. Vjerujem da bismo i mi reagirali na sličan način da se nađemo u takvoj situaciji.

Međutim, iako je strah s njihove strane bio potpuno normalna reakcija, ono što će uslijediti nakon toga puno je važnije od samog straha u tom trenutku. Zašto? Zato što je prava težina u onome što će oni s vremenom učiniti i kako će odgovoriti na ono s čime ih je ta stvarnost sada suočila.

Ono što vjerujem jest da su neki od tih ljudi na kraju odgovorili vjerovanjem, dok su drugi, poznajući ono što nam biblijska povijest govori o ljudskoj nevjeri, odgovorili upravo suprotno – nevjericom.

3.14. S time rečeno, slijedi pitanje: kako to možemo primijeniti na nas?

Kada Bog *iza zavjese* počne djelovati u našem životu i kada se nađemo u situaciji u kojoj više ne možemo zanemariti stvarnost njegova djelovanja, tada se i pred nama postavlja isto pitanje: kako ćemo ubuduće odgovoriti na ono s čime smo suočeni?

Moja iskrena nada i duboka želja jest da ćete na Božje djelovanje odgovoriti vjerovanjem, a ne nevjericom.

PRISTUPAJU IZ DRUKČIJEG KUTA

Dobro.

4. Sada ćemo svoju pažnju posvetiti drugom dijelu istoga događaja. U (Luki 1,67–80) čitamo Zaharijin hvalospjev:

A Zaharija, otac njegov, napuni se Duha Svetoga te proročki reče: „Neka je hvaljen Gospodin, Bog Izraelov! Jer pohodi i otkupi narod svoj i podiže nam jaka Spasitelja u domu Davida, sluge svojega, kao što obeća u davnini ustima svetih proroka svojih. Spasi nas od neprijatelja naših. Iz ruke svih koji nas mrze, iskazujući milosrđe ocima našim i sjećajući se Svetog saveza svoga, zakletve kojom se zakle Abrahamu, ocu našemu, darujući nam da mu, izbavljeni iz ruku neprijatelja, bez straha

služimo u svetosti i pravednosti pred njim u sve dane svoje. A ti, dijete, prorok ćeš se Svevišnjeg zvati; jer, ići ćeš pre Gospodinom da mu pripraviš putove, da pružiš iskustvo spasenja narodu njegovu oproštenjem grijeha njegovih. Po milostivu srcu Boga našega pohodit će nas zvijezda odozgor, da sine onima koji sjede u tmini i sjeni smrtnoj, da nam noge na put mira usmjeri.“ A dijete je raslo i jačalo duhom. Boravilo je u pustinji do dana svoga javnog očitovanja pred Izraelom.

4.1. Prije nego što krenemo detaljnije proučavati njegove riječi, želim vam skrenuti pozornost na jednu zanimljivu stvar. Ako se sjećate, u prethodnoj propovijedi proučavali smo Marijin hvalospjev. Sada pred sobom imamo Zaharijin hvalospjev i zanimljivo je primijetiti koliko su njihovi hvalospjevi slični.

Ne mogu se oteti dojmu da su Marija, tijekom ona tri mjeseca koja je provela sa Zaharijom i Elizabetom, zasigurno mnogo razgovarali o svemu što im se dogodilo. Razgovarali su o anđelovim objavama, o Elizabetinoj trudnoći, o Marijinu čudesnom začeću i o svemu onome što im je Bog najavio.

A budući da je Zaharija bio svećenik i poznavao Pisma, mogu zamisliti kako su tijekom tih mjeseci povezivali sve te događaje s onime što je Bog već ranije obećao u Starom zavjetu. Vjerojatno su se zajedno prisjećali tih obećanja, prolazili kroz Pisma i pokušavali razumjeti kako se ono što im se dogodilo uklapa u Božji plan.

4.2. Kada sve to uzmemo u obzir, možemo bolje razumjeti zašto su Marijin i Zaharijin hvalospjev vrlo slični i nose istu temeljnu poruku, a ipak joj svaki pristupa iz drukčijeg kuta. Vjerujem da je na to utjecalo i njihovo različito iskustvo, kao i ono što im je Bog objavio. Oboje govore o istim Božjim obećanjima, ali ih povezuju s onime što su sami doživjeli i razumjeli iz Pisma.

Zato bih sada želio da zajedno pokušamo ući u Zaharijino razmišljanje. Želim istražiti na koje se događaje iz starozavjetne povijesti i na koja se Božja obećanja Zaharija oslanjao kada je izgovorio riječi koje danas čitamo u njegovu hvalospjevu.

Napravit ćemo svojevrsno putovanje kroz Stari zavjet kako bismo bolje razumjeli pozadinu njegovih riječi i vidjeli kako je Zaharija došao do ovoga hvalospjeva.

ŠTO ZNAČI BITI PROROK?

5. Prije nego što krenemo na ovo putovanje kroz Stari zavjet i pokušamo razumjeti kako je Zaharija došao do svoga hvalospjeva, želim se najprije zaustaviti na jednoj važnoj stvari. Što zapravo znači biti prorok? Što sve obuhvaća taj pojam?

Zato ponovno pročitajmo (Luku 1,67)

A Zaharija, otac njegov, napuni se Duha Svetoga te proročki reče…

5.1. U Starom zavjetu riječ koja se koristi za proroka jest hebrejska riječ *nabi*, koja se povezuje s pojmovima „pozivanja“ i „objavljivanja“. Prorok je, dakle, osoba koju Bog poziva da govori u njegovo ime i prenosi njegovu poruku narodu. Ta poruka može uključivati i ono što Bog namjerava učiniti u skoroj ili dalekoj budućnosti kako bi ispunio svoj plan.

Kada to imamo na umu, možemo bolje razumjeti i ono što se ovdje događa sa Zaharijom. On ne govori o nekoj potpuno novoj budućnosti koju Bog nikada prije nije najavio. Naprotiv, njegovo prorokovanje temelji se na obećanjima koja je Bog već stoljećima davao izraelskom narodu i koja

su bila zapisana u Starom zavjetu.

5.2. Mislim da je važno razumjeti kako prorok ne mora nužno imati neku tajnu objavu koju nitko drugi nema. To jest jedna od mogućih uloga proroka, ali nije jedina niti je to ono što ovdje želim posebno naglasiti.

Srž je u ovome: prorok sagledava širu sliku – tko je Bog, koji su njegovi planovi i koja je obećanja već dao – a zatim sve to povezuje sa stvarnošću, vremenom i kulturom u kojoj živi. Njegova je zadaća tu poruku iznijeti, proklamirati i objaviti ljudima, narodu među kojim živi.

Upravo to vidimo kod Zaharije. On govori o Božjim obećanjima, povezuje ih s onime što se događa u njegovo vrijeme i objavljuje što Bog namjerava učiniti. Zato Luka i kaže da se Zaharija „napunio Duha Svetoga te proročki reče“.

DAVID – SLIKA KRALJA U ZAHARIJINU RAZMIŠLJANJU

6. Dobro. Slijedeću temu nazvao sam: „David — slika kralja u Zaharijinom razmišljanju“.

Pročitajmo ponovno u (Luka 1,68–69) što Zaharija govori:

„Neka je hvaljen Gospodin, Bog Izraelov! Jer pohodi i otkupi narod svoj i podiže nam jaka Spasitelja u domu Davida, sluge svojega…“

6.1. Da bismo bolje razumjeli što Zaharija želi poručiti, mislim da je važno nakratko se vratiti kralju Davidu. Jer kada Zaharija govori o Spasitelju (Izbavitelju), kojega Bog podiže u Davidovu domu, on se poziva na jednu vrlo važnu osobu iz izraelske povijesti.

6.2. Tko je zapravo bio David?

David nije potjecao iz neke posebno ugledne ili moćne obitelji. Bio je najmlađi sin Jišaja iz Betlehema i u početku je bio običan pastir koji je čuvao ovce svojega oca. Međutim, Bog je preko

proroka Samuela izabrao upravo njega i pomazao ga za budućega kralja Izraela[8].

Njegov uspon započeo je događajem koji je dobro poznat. Dok su se izraelska vojska i Filistejci suočavali, pred Izraelom je stajao Golijat, golemi filistejski ratnik kojega se nitko nije usuđivao izazvati. A onda se pojavio mladi David. Nije se oslanjao na svoju snagu ni na vojnu opremu, nego na Boga u kojega je vjerovao. Pobijedio je Golijata i tako stekao veliku naklonost izraelskoga naroda[9].

6.3. Tadašnji kralj Šaul počeo ga je sve više doživljavati kao prijetnju. Kako je Davidova popularnost rasla, tako je rasla i Šaulova ljubomora. Šaul je znao da je David pomazan za budućega kralja, ali to nije želio prihvatiti. Počeo ga je progoniti i pokušavao ga ubiti[10].

David je godinama bježao pred Šaulom, skrivao se i živio u neprestanoj opasnosti. Međutim, zanimljivo je da je u nekoliko navrata imao priliku ubiti Šaula, ali to nije učinio. Vjerovao je da je Šaul pomazanik Božji i da nema pravo sam preuzeti sud nad njim i oduzeti mu život.

6.4. Tijekom tog razdoblja vidimo jednu zanimljivu stranu Davidova karaktera. Iako ga je Šaul nemilosrdno progonio, David mu nije uzvratio istom mjerom. Imao je priliku osvetiti se, ali je odabrao pokazati milost i prepustiti sud Bogu[11].

Naravno, David nije bio čovjek bez ozbiljnih nedostataka. Njegov život nije bio samo priča o hrabrosti, vjeri i pravednosti. Bio je i ratnik koji je vodio brojne ratove, donosio teške odluke i ponekad postupao na način koji je bio daleko od Božje pravednosti.

6.5. Evo nekoliko primjera. Dok je bježao pred Šaulom, David je u jednom razdoblju odlučio živjeti među Filistejcima, svojim neprijateljima. Ondje je organizirao napade na druge narode kako bi osigurao opstanak sebe i svojih ljudi. To nam pokazuje koliko se David morao snalaziti u teškim

[8] 1.Samuelova 16,1-13

[9] 1. Samuelova 17

[10] 1. Samuelova 18,6–16

[11] 1. Samuelova 24, 26

okolnostima i koliko je njegov život u tom razdoblju bio neizvjestan.

Međutim, postoji i druga strana njegove osobnosti. U jednom trenutku vidimo koliko ga je vlastiti osjećaj pravednosti, pomiješan s ljudskom naravi i sklonošću prema osveti, mogao odvesti daleko. Kada je Nabal odbio pomoći Davidu i njegovim ljudima, David se toliko razljutio da je krenuo prema njegovu domu s namjerom da pobije sve muškarce. Međutim, Abigajila ga je preduhitrila i svojim riječima zaustavila. Dok ju je slušao, David je shvatio da bi ono što namjerava učiniti bilo nepravedno pred Bogom. Da ga Abigajila nije zaustavila, vrlo je vjerojatno da bi došlo do krvoprolića[12].

Dakle, u Davidu vidimo čovjeka koji je imao snažnu želju živjeti prema Božjoj pravednosti, ali koji se istodobno morao boriti i sa svojom ljudskom naravi.

6.6. A onda dolazimo do jednoga od najmračnijih događaja njegova života. Riječ je o njegovu grijehu s Bat-Šebom i o tome kako je organizirao smrt njezina muža, Urije Hetita, jednoga od svojih najvjernijih vojnih zapovjednika.

David je tada teško sagriješio pred Bogom. Prorok Natan suočio ga je s njegovim grijehom, a David ga je priznao i pokajao se. Bog mu je oprostio, ali posljedice njegova postupka nisu nestale. Dijete koje mu je rodila Bat-Šeba umrlo je.

Ovdje vidimo još jednu važnu stranu Davidova karaktera. Kada je bio suočen s vlastitim grijehom, nije pokušavao opravdati svoje postupke. Priznao je svoju krivnju i prihvatio Božju volju što se tiče njihovog djeteta[13].

6.7. Ali sada želim prijeći na nešto drugo. Na Davida kao kralja.

Kada je napokon uspostavio svoje kraljevstvo, vidimo čovjeka koji je želio da njegov narod živi pod Božjom vlašću. Želio je promicati Božji zakon, provoditi pravdu i brinuti se o ljudima koji su mu bili povjereni[14].

David nije bio samo vojskovođa koji je pobjeđivao neprijatelje. Bio je i kralj koji je trebao suditi narodu, štititi ga i osigurati mu mir. Pismo nam kaže da je David vladao nad svim Izraelom te provodio pravdu i pravednost nad svim svojim narodom[15].

Posebno je zanimljivo pogledati koliko je David volio Božji zakon. Tu ljubav možemo vidjeti u njegovim psalmima. Nije se sramio javno slaviti Boga, pjevati o njegovoj dobroti i govoriti o ljepoti njegovih zapovijedi[16].

Uostalom, u *Psalam* 119,97 David kaže: „Kako ljubim zakon tvoj! Cijeli dan o njemu razmišljam.“

To nam pokazuje koliko je Božji zakon bio važan u njegovu životu. David nije samo želio vladati narodom. Želio je živjeti pod Božjom vlašću i prenijeti tu stvarnost na narod kojim je vladao[17].

---

[12] 1. Samuelova 25, 27

[13] 2. Samuelova 11-12

[14] 2. Samuelova 5,1-12

[15] 2. Samuelova 8,15

[16] 2. Samuelova 6

[17] Psalam 19, 40, 78, 119

6.8. Kada sve to pogledamo, vidimo kralja koji je imao veliku odgovornost na svojim ramenima. Bio je ratnik koji je izbavljao svoj narod od neprijatelja, kralj koji je trebao provoditi pravdu, zaštitnik svojega naroda i čovjek koji je želio da se Božji zakon poštuje i živi.

Naravno, David nije uvijek uspijevao živjeti u skladu s onime što je propovijedao. I upravo je to važno razumjeti. Bio je čovjek koji je iskreno ljubio Boga i njegovu pravednost, ali je istodobno bio čovjek koji je mogao teško pogriješiti — i je.

6.9. I sada se možemo vratiti Zahariji.

Kada Zaharija govori da je Bog „pohodio“ i „otkupio“ svoj narod te mu podigao jakog Spasitelja u domu Davida, svojega sluge, vjerujem da je pred sobom imao cijelu povijest izraelskog naroda i sve ono što je Bog kroz tu povijest činio za njega.

Jedan od najvažnijih primjera iz te povijesti jest David. Bog ga je izabrao i pomazao za kralja. Preko njega je izbavljao svoj narod od neprijatelja, štitio ga i brinuo se za njega. David je bio ratnik koji je vodio bitke za svoj narod, kralj koji je trebao provoditi Božju pravednost i sudac koji je trebao štititi svoj narod. Kada je Izrael bio ugrožen od drugih naroda, Bog je preko Davida donosio pobjedu i izbavljao svoj narod kako ne bi postao rob drugim narodima.

6.10. Jedan od takvih primjera vidimo u događaju s Golijatom, kada je Bog preko Davida donio pobjedu svojemu narodu i izbavio ga od toga da postane rob Filistejcima. Golijat kao Filistejski ratnik izazivao je Izraelce i predlagao da se pobjednik njihova dvoboja nametne kao gospodar poraženom narodu. Ako bi Golijat pobijedio, Izraelci bi služili Filistejcima, a ako bi Izraelci pobijedili, Filistejci bi služili Izraelcima. I upravo se tada pojavio mladi David, koji se nije pouzdao u vlastitu snagu, nego u Boga. I Bog je preko njega donio pobjedu svojem narodu[18].

6.11. Zaharija je poznavao takve događaje. Znao je kako je Bog kroz povijest pohodio svoj narod, kako se brinuo za njega i kako ga je otkupljivao i izbavljao od drugih naroda, da ne bi živio kao njihov rob.

Ali Zaharija je poznavao i obećanje koje je Bog dao Davidu: da će iz njegove loze doći kralj čije kraljevstvo neće imati kraja.

I sada, nakon Marijina dolaska i svega što je preko nje mogao doznati o djetetu koje će roditi, Zaharija je imao razloga povezati sve te događaje s Božjim obećanjima. Jer to dijete neće biti samo još jedan Davidov potomak. Bit će *jedinstveni* Sin Božji, obećani kralj koji će biti veći od Davida.

6.12. U kojem smislu će biti veći? David je, unatoč svim svojim dobrim osobinama, bio nesavršen čovjek. Griješio je i nije uvijek uspijevao živjeti i vladati u skladu s Božjom pravednošću. Ali ovaj kralj bit će drukčiji. On će savršeno ljubiti Božji zakon, savršeno provoditi Božju pravednost i vladati svojim narodom zauvijek.

On će biti kralj, vojskovođa, sudac i izbavitelj svojega naroda. On će ga pohoditi i otkupiti. I dok je Bog kroz povijest preko Davida i drugih svojih slugu izbavljao Izrael od naroda koji su mu prijetili i od kojih je mogao postati rob, sada dolazi onaj koji će svoj narod otkupiti zauvijek.

Vjerujem da je upravo kroz takva razmišljanja Zaharija mogao razumjeti ono što Bog sada čini. Bog ponovno pohodi svoj narod i podiže mu obećanog Spasitelja (Izbavitelja), potomka Davidova,

[18] 1. Samuelova 17,9

jedinstvenog Sina Božjega.

Dobro.

6.13. Prije nego što nastavimo, želim samo napomenuti da se neću ponovno zaustavljati na riječima koje Zaharija iznosi od 70. do 73. stiha, jer smo sve te misli već detaljno razmotrili proučavajući Marijin hvalospjev. Govorili smo o Božjoj vjernosti, njegovu milosrđu, obećanjima koja je dao svojem narodu i izbavljenju od neprijatelja.

Ako želite detaljnije razumjeti ove misli, preporučujem vam da pogledate propovijedi br. 7 i 8, u kojima sam, proučavajući Marijin hvalospjev, detaljnije objašnjavao Božju vjernost, njegova obećanja izraelskom narodu, njegovo milosrđe prema našim ocima te izbavljenje naroda iz ruku njegovih neprijatelja.

Dobro.

Sada ćemo prijeći na 76. stih, gdje Zaharija svoju pažnju usmjerava na Ivana i govori o njegovoj ulozi u svemu onome što Bog namjerava učiniti.

GLAS VIJESNIKA U PUSTINJI

7. Pročitajmo (Luka 1,76-77)

„A ti, dijete, prorok ćeš se Svevišnjega zvati; jer, ići ćeš pred Gospodinom da mu pripraviš putove. Da pružiš iskustvo spasenja narodu njegovu oproštenjem grijeha njihovih.“

7.1. U 76. i 77. stihu Zaharija sada govori o svojemu sinu Ivanu. Govori o tome da će Ivan biti prorok Svevišnjega, da će ići pred Gospodinom i pripravljati mu putove te da će njegovu narodu pružiti spoznaju spasenja oproštenjem grijeha.

Nećemo se sada detaljnije zaustavljati na tim riječima jer ćemo ih puno bolje moći razumjeti kada budemo proučavali Ivanovu službu u trećem poglavlju Evanđelja po Luki. Tamo ćemo vidjeti kako je Ivan propovijedao obraćenje svojemu narodu i kako je, pozivajući se na riječi proroka Izaije, govorio: „Glas vjesnika u pustinji: Pripravite put Gospodnji!“ Tada ćemo detaljnije razmotriti što znači da je Ivan trebao pripravljati put Gospodinu, kako je izgledala njegova služba i na koji se način ispunilo ono što je Zaharija ovdje prorokovao o svojemu sinu.

Zato ćemo sada prijeći na 78. stih, gdje Zaharija nastavlja svoj hvalospjev riječima koje ćemo pokušati razumjeti kroz biblijski narativ i događaje iz starozavjetne povijesti.

ZVIJEZDA ODOZGOR

8. Sljedeću temu nazvao sam prema Zaharijinoj izjavi: „Zvijezda odozgor“.

Prije nego što pokušamo razumjeti zašto Zaharija koristi upravo taj izraz, pročitajmo zajedno (Luku 1,78) gdje nam tekst kaže ovako:

„Po milostivu srcu Boga našega pohodit će nas Zvijezda odozgor…“

Bileamovo proroštvo

8.1. Da bismo razumjeli odakle Zahariji ova slika zvijezde, želim vas najprije vratiti u jednu

zanimljivu priču iz starozavjetne povijesti. Riječ je o Bileamu, čovjeku koji nije bio Izraelac, nego stranac kojega je Bog upotrijebio da izgovori proročanstvo o budućnosti izraelskog naroda[19].

U to vrijeme izraelski narod izlazio je iz Egipta i putovao prema zemlji koju mu je Bog obećao. Prošao je kroz pustinju i sada se nalazio u blizini Moaba. Moapski kralj Balak vidio je koliko je taj narod velik i snažan. Čuo je što je Bog učinio Egiptu i kako je Izrael pobijedio narode koji su mu se našli na putu. Zbog toga se Balak uplašio. Bojao se da će Izraelci nadjačati i njegov narod te mu nanijeti poraz.

8.2. Balak je zato odlučio pozvati Bileama. Vjerovao je da Bileam ima posebnu moć izgovoriti blagoslov ili prokletstvo nad nekim narodom. U tadašnjem svijetu postojalo je vjerovanje da riječi takvih ljudi mogu imati stvaran utjecaj na ishod sukoba među narodima. Drugim riječima, Balak je želio da Bileam prokune Izraelce kako bi ih mogao poraziti.

Međutim, Bog se javio Bileamu i jasno mu rekao da ne smije prokleti izraelski narod jer je taj narod blagoslovljen. Budući da je slušao Boga, Bileam je prvi put odbio Balakove izaslanike kada su došli k njemu.

Balak ipak nije odustao. Poslao je druge izaslanike, uglednije od prethodnih, nudeći Bileamu veliku nagradu i bogatstvo. Bileam je ponovno tražio Božji odgovor. Bog mu je tada dopustio da pođe s njima, ali mu je jasno zapovjedio da govori samo ono što mu on kaže.

[19] Brojevi 22,5

8.3. I upravo tijekom tog putovanja dogodilo se nešto neobično. Bileam je jahao na svojoj magarici i tijekom putovanja anđeo Gospodnji stao je na put pred njima. Magarica je vidjela anđela, dok ga Bileam nije mogao vidjeti. Uplašila se i počela skretati s puta te se zaustavljati. Bileam nije razumio zašto se njegova magarica tako ponaša. Pomislio je da mu je neposlušna pa ju je počeo udarati kako bi je natjerao da nastavi put.

To se dogodilo nekoliko puta, sve dok Bog nije otvorio Bileamove oči da i sam vidi anđela koji mu je stajao na putu.

Nakon toga Bileam je nastavio prema Balaku, ali sada je još jasnije znao da ne smije govoriti protiv onoga što mu Bog zapovijeda.

8.4. Kada je stigao, Balak ga je odveo na različita mjesta s kojih su mogli promatrati izraelski narod. Tijekom prinošenja žrtava, Balak je očekivao da će Bileam napokon izgovoriti prokletstvo nad Izraelom.

Međutim, dogodilo se upravo suprotno. Svaki put kada bi Bileam otvorio usta, izgovorio bi

blagoslov koji mu je Bog dao. Zbog toga je Balak nekoliko puta pokušao promijeniti mjesto i okolnosti, nadajući se da će napokon dobiti ono što želi, ali sva su njegova nastojanja bila uzaludna. Bileam nije mogao prokleti narod koji je Bog blagoslovio.

Na kraju priče imamo događaj u kojem se Balak razljutio na Bileama i rekao mu: „Čekaj malo, ja sam te pozvao da prokuneš moje neprijatelje, a ti si ih već nekoliko puta blagoslovio!“ Bileam mu je na to odgovorio da je od samoga početka govorio kako može izreći samo ono što mu Gospodin stavi u usta[20].

8.5. I upravo nakon svega toga dolazimo do proročke izjave koja nas posebno zanima. U *Brojevima* 24,17 Bileam govori: „Vidim ga, ali ne sada; motrim ga, ali ne iz blizine: od Jakova *zvijezda izlazi*, od Izraela žezlo se diže.“

Ovdje Bileam govori o budućem kralju koji će doći iz Izraela. Zvijezda i žezlo predstavljaju njegovu kraljevsku vlast, snagu i pobjedu nad neprijateljima. U samom nastavku proročanstva Bileam govori o njegovoj pobjedi nad okolnim narodima i širenju njegove vlasti.

Ono što je posebno zanimljivo jest da ovo proročanstvo dolazi od čovjeka koji nije bio Izraelac. Bog je upotrijebio stranca kako bi objavio što namjerava učiniti sa svojim narodom i kakav će kralj jednoga dana doći iz Izraela.

Dobro.

8.6. Sada pogledajmo što se događa odmah nakon toga. Već na početku 25. poglavlja Knjige Brojeva čitamo kako su Izraelci počeli činiti blud s Moapkama i priklanjati se njihovim bogovima.

Ono što je ovdje posebno zanimljivo jest činjenica da su Izraelci počeli činiti blud još tijekom svojega putovanja prema Obećanoj zemlji. Dakle, nisu još ni stigli u zemlju koju im je Bog obećao, a već su se udaljili od njega i počeli činiti ono što im je zabranio. To nam, nažalost, jasno pokazuje tvrdoću njihova srca i koliko su bili nevjerni jedinom pravom Bogu.

Drugim riječima, Izraelci su na Sinajskoj gori obećali da će činiti sve što im je Gospodin rekao. Međutim, njihovi postupci pokazuju koliko je malo vremena trebalo da se udalje od onoga što su tada obećali. Njihove riječi nisu odražavale stvarnu vjernost Bogu, a njihovi postupci pokazali su koliko su se brzo vratili svojim starim obrascima ponašanja.

8.7. Unatoč tome, Božje obećanje nije nestalo. Bileamovo proročanstvo i dalje je stajalo. Bog je najavio kralja koji će doći iz Izraela, kralja koji će pobijediti neprijatelje i uspostaviti svoju vlast.

Vjerujem da je Zaharija jako dobro poznavao ovu priču. Znao je tko je bio Bileam i okolnosti u kojima je izgovorio svoje proročanstvo. Međutim, Zaharija je sada živio u vremenu kada su se Božja obećanja kroz povijest Izraela postupno sve jasnije otkrivala. Imajući na umu sve što je Bog do tada objavio, a posebno ono što mu je anđeo rekao, mogao je prepoznati da se Bileamovo proročanstvo odnosilo na budućeg kralja koji će doći iz izraelskog naroda.

Zvijezda kroz starozavjetne narative

8.8. Sada kada smo vidjeli Bileamovo proročanstvo, želim da obratimo pozornost na još nešto. Slika zvijezde pojavljuje se na nekoliko mjesta u Starom zavjetu, i to u različitim povijesnim

[20] Brojevi 22,1–41; 23,1–30; 24,1–19

okolnostima i narativima. Ne radi se uvijek izravno o Mesiji, ali kroz te događaje možemo prepoznati određene ideje koje se ponavljaju u biblijskoj priči: stvaranje Božjeg naroda, njegovo izbavljenje i njegovo konačno proslavljenje.

8.9. U *Izaiji* 14,12 nailazimo na izraz „sjajna zvijezdo, sine Zorin“, koji se u nekim prijevodima prenosi kao jutarnja zvijezda ili Danica

Međutim, važno je razumjeti kontekst. Izaija ovdje govori protiv babilonskoga kralja i opisuje njegov pad.

Naime babilonski kralj u svoje je vrijeme predstavljao vrhunac ljudske moći. Babilonsko kraljevstvo bilo je jedno od najvećih i najmoćnijih kraljevstava staroga svijeta, a njegov se kralj uzoholio i počeo smatrati da mu pripada mjesto iznad svih drugih, gotovo kao da pripada samim nebesima. Zato ga Izaija opisuje slikom sjajne zvijezde koja se želi uzdići iznad svega.

Ovdje želim iznijeti jednu zanimljivu pretpostavku. Ne znam je li Zaharija imao na umu upravo Izaijine riječi kada je govorio o Zvijezdi odozgor. U svakom slučaju, ovdje bih želio istaknuti jednu zanimljivu suprotnost. Babilonski kralj želio se uzdići prema nebesima, postati veći od svih i zauzeti mjesto koje mu ne pripada. Nasuprot tome, Zaharija govori o Zvijezdi koja dolazi odozgor kako bi pohodila svoj narod. Drugim riječima, jedan se želi „uzdići“ prema nebesima, dok drugi dolazi „odozgor“ svojemu narodu. Možda upravo u toj suprotnosti možemo vidjeti razliku između ljudske i Božje mudrosti: čovjek želi biti iznad svih, a Bog dolazi svojemu narodu kako bi ga izbavio.

8.10. Još jedan primjer nalazimo u Josipovu snu. Josip je sanjao da mu se klanjaju Sunce, Mjesec i jedanaest zvijezda. Kada je san ispričao svojoj obitelji, njegov otac Jakov razumio je da Sunce, Mjesec i zvijezde predstavljaju članove njihove obitelji[21].

Ovdje zvijezde predstavljaju Josipovu braću, odnosno članove obitelji iz koje će nastati izraelski narod. Kroz ovu priču vidimo kako Bog vodi događaje i kako se njegova obećanja o budućnosti tog naroda postupno ostvaruju.

8.11. S druge strane, u Deborinoj pjesmi, u *Sucima* 5,20, čitamo kako su se zvijezde borile s neba protiv Siserinih snaga.

Ovdje imamo pjesnički prikaz Božje intervencije u korist njegova naroda. Izrael je ponovno bio ugrožen od neprijatelja, ali Bog je donio pobjedu. Zvijezde se prikazuju kao dio te nebeske borbe, čime se naglašava da pobjeda nije bila samo rezultat ljudske snage, nego Božjeg djelovanja[22].

8.12. I za kraj, u Danielu 12,3 čitamo da će oni koji su mudri sjati poput sjaja nebeskoga svoda.

Ovdje se radi o obećanju budućeg proslavljenja Božjih vjernih. Daniel govori o vremenu konačnog izbavljenja i uskrsnuća, kada će oni koji su ostali vjerni Bogu biti proslavljeni i sjati poput zvijezda. Zvijezde su ovdje slika njihove buduće slave. To nam ponovno pokazuje kako se kroz starozavjetne narative pojavljuje nada u izbavljenje i konačno proslavljenje Božjeg naroda[23].

8.13. Kada sve ove tekstove pogledamo zajedno, vidimo da se slika zvijezde pojavljuje u različitim

[21] Postanak 37,9-10

[22] Suci 5,20

[23] Daniel 12,13

dijelovima starozavjetne povijesti. Svaki od ovih narativa ima svoj poseban kontekst, ali kroz njih možemo prepoznati jednu širu biblijsku sliku: Bog stvara svoj narod, izbavlja ga iz ruku neprijatelja, vodi ga kroz povijest i obećava mu buduću slavu.

A sada se ponovno vraćamo Bileamovu proročanstvu. Za razliku od ostalih primjera koje smo razmotrili, ondje zvijezda iz Jakova izravno upućuje na budućega kralja koji će doći iz Izraela. Zaharija je poznavao tu priču, poznavao je obećanja i znao je da se čeka dolazak obećanoga kralja.

Vjerujem da je upravo zato upotrijebio izraz „Zvijezda odozgor“. U Isusovu dolasku prepoznao je onoga o kojemu je Bog govorio kroz starozavjetna obećanja i čiji su se dolazak i pobjeda na različite načine najavljivali kroz povijest izraelskog naroda. Ono što se ranije događalo kroz pojedine izbavitelje, kraljeve i pobjede, sada dolazi do svojega konačnog ispunjenja.

Dobro.

8.14. Idemo primijeniti izraz „Zvijezda odozgor“ na nas.

Kada mi danas kao kršćani govorimo o Isusu kao Zvijezdi odozgor, mi tu sliku promatramo iz perspektive svega onoga što nam je otkrila naša kršćanska vjera i što smo kroz nju upoznali o njegovu životu, smrti i uskrsnuću. Mi vidimo sliku onoga koji je došao na svijet kako bi nas spasio od nas samih, kako bi postao naša konačna i savršena žrtva za grijehe. Upravo zbog njegove žrtve dobivamo mogućnost oproštenja svojih grijeha i pomirenja s Bogom. I samo zbog njega, zbog onoga što je učinio za nas, jednoga ćemo dana moći baštiniti Božje kraljevstvo.

Drugim riječima, Isus nije došao samo kako bi nam pokazao da Bog postoji. Došao je pokazati čovječanstvu kako treba gledati na jedinoga pravog Boga, kako treba razumjeti sebe i što treba poduzeti u vlastitom životu kako bi ponovno bilo u dobrom odnosu s Bogom.

Njegovim dolaskom dobili smo jasan prikaz Božjega karaktera, njegove volje i njegova plana za čovječanstvo. Sada znamo tko je kralj kojega Bog želi za svoj narod i s kim želi dijeliti svoje kraljevstvo. Znamo kakav život Bog očekuje od nas i kojim putem trebamo hodati.

U tom smislu Isus je i naša Zvijezda odozgor. On nam rasvjetljuje put prema Bogu i pokazuje nam put kojim trebamo hodati.

8.15. Naravno, ova se poruka odnosi i na izraelski narod, ali oni u toj priči imaju i posebnu dimenziju Božjih obećanja koja su im dana kroz njihovu povijest. Zato ćemo sada nastaviti s *Lukom* 1,79 i pokušati razumjeti što Zaharija misli kada govori o onima koji sjede u tmini i sjeni smrtnoj.

ONI KOJI SJEDE U TMINI

9. Pročitajmo ponovno (Luku 1,79)

„Da sine onima koji sjede u tmini i sjeni smrtnoj…“

9.1. Želim da ove riječi povežemo s onime što smo već pročitali u 74. stihu, gdje Zaharija govori o tome da će Bog izbaviti svoj narod iz ruku neprijatelja kako bi mu mogli bez straha služiti.

Te dvije misli međusobno su duboko povezane. Zaharija govori o narodu koji je kroz svoju povijest neprestano živio u neposlušnosti prema Bogu, zbog čega nije mogao uživati u blagoslovima koje mu je Bog obećao. Da bismo razumjeli zašto Zaharija govori o ljudima koji sjede u tmini, moramo

se ponovno vratiti Mojsijevu zakonu i obećanjima koja je Bog dao izraelskom narodu.

9.2. Prije nego što je Jošua uveo Izraelce u Obećanu zemlju, Mojsije ih je jasno upozorio na ono što ih očekuje. Ako budu slušali Boga, držali se njegova zakona i izvršavali njegove zapovijedi, bit će blagoslovljeni. Međutim, ako odbace njegov zakon i okrenu mu leđa, bit će prokleti. O tome čitamo u *Ponovljenom zakonu* 28. i 30. poglavlju.

Problem je bio u tome što Izrael kao narod nikada nije želio provoditi Božji zakon onako kako je Bog zahtijevao. Kroz povijest je bilo pojedinaca koji su svim srcem željeli živjeti u skladu s njegovom voljom, ali narod kao cjelina neprestano se udaljavao od Boga. Vidjeli smo to već tijekom putovanja kroz pustinju, kada Izraelcima nije dugo trebalo da prekrše savez i priklone se drugim bogovima. Vidjeli smo to i kroz kasniju povijest izraelskog naroda.

Zbog toga je Izrael kroz svoju povijest neprestano snosio posljedice neposlušnosti. Umjesto trajnog mira, sigurnosti i blagoslova, često su doživljavali poraze, tlačenje, progonstvo i život pod vlašću drugih naroda. Nisu mogli uživati u miru koji je Bog namijenio svojem narodu jer su se neprestano udaljavali od njega. Upravo takvo stanje možemo razumjeti kao sliku onih koji sjede u tmini.

9.3. A sada dolazimo do onoga što Zaharija želi naglasiti. On govori o Zvijezdi odozgor koja će napokon obasjati taj narod. Ona neće doći samo kako bi im pokazala put, nego kako bi ih izbavila iz ruku neprijatelja i omogućila im da napokon bez straha služe svojemu Bogu. Dolazi pravi kralj, onaj koji će zaštititi svoj narod, nadjačati narode koji su ga tlačili i uspostaviti svoje kraljevstvo.

Ali postoji još nešto što je posebno važno. Problem izraelskog naroda nije bio samo u tome što su ga drugi narodi tlačili. Problem je bio i u samom narodu, u njegovu srcu i njegovoj neposlušnosti. Zato nije dovoljno da dođe kralj koji će pobijediti neprijatelje. Potrebno je da se promijeni i sam narod.

9.4. Zaharija je poznavao Pisma i znao je da Bog nije obećao samo izbavljenje od neprijatelja. Bog je najavljivao i obnovu svojega naroda. Prorok Malahija govorio je o tome kako će se srca otaca ponovno okrenuti njihovoj djeci. Drugim riječima, Bog će ponovno uspostaviti odnose i obnoviti svoj narod iznutra. Njegov narod neće više samo izvana pripadati Bogu, nego će ga ljubiti i služiti mu srcem[24].

Vjerujem da je Zaharija upravo takvu budućnost očekivao. Narod koji je stoljećima sjedio u tmini napokon će dobiti ono što mu je nedostajalo. Po prvi put u svojoj povijesti, kao cjelokupna zajednica, moći će u miru i bez straha štovati svojega Boga. Neće više biti neprestane pobune, nevjernosti i udaljavanja od njega.

9.5. Možemo li uopće zamisliti takav narod? Narod u kojem cijela zajednica ljubi Boga i samo njemu služi? Narod bez korupcije, laži i prijevare. Narod bez nepravde i siromaštva. Ljudi će moći hodati ulicama svojih gradova u bilo koje doba dana i noći bez straha da će im netko nauditi. Roditelji će moći bezbrižno pustiti svoju djecu da se igraju, znajući da će im drugi ljudi pomoći, a ne nauditi. Pravda, milost i Božja pravednost vladat će zemljom.

Vjerujem da je Zaharija očekivao kako će se sve to dogoditi već u njegovo vrijeme. Imao je pred sobom obećanja koja je Bog stoljećima davao svojem narodu i sada je, nakon svega što mu je anđeo

[24] Malahija 3,23–24

objavio, vjerovao da dolazi vrijeme njihova ispunjenja.

9.6. Međutim, na temelju biblijskih izvještaja i svega onoga što nam otkriva biblijski narativ, zaključujem da se sve to nije ostvarilo tijekom Isusova prvog dolaska, o čemu sam već govorio u prethodnim propovijedima. Vjerujem da će se konačno ispunjenje dogoditi kada se Isus Krist ponovno vrati, uspostavi svoje kraljevstvo i započne novo doba, odnosno njegovo tisućugodišnje kraljevstvo. Tada će se ostvariti ono što su Zaharija i mnogi proroci prije njega najavljivali. *Narod koji je sjedio u tmini napokon će živjeti u svjetlu, miru i pravednosti svojega kralja.*

I za kraj, želim uputiti jednu osobnu želju i molitvu. Nadam se da ćete slijediti Zvijezdu odozgor, Isusa Krista, i hodati putem koji nam je pokazao. Također se nadam da ćete jednoga dana i vi postati poput zvijezda o kojima govori prorok Daniel. Da ćete postati poput onih koji su mudri i koji će mnoge privoditi pravednosti te da ćete zbog toga sjati poput zvijezda kada budete baštinili Božje kraljevstvo.